

Quickscan flora en fauna

Spikkert/Weerselo

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Quickscan flora en fauna

Spikkert/Weerselo

Definitief

Opdrachtgever

Noaberkracht Dinkelland-Tubbergen
T.a.v. Dhr. W. Valk
Postbus 11
7590 AA Denekamp

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P7476
Datum: 16-11-2015
Projectleider: V. de Lenne
Opgesteld: B. R Haamberg
Gecontroleerd: V. de Lenne

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

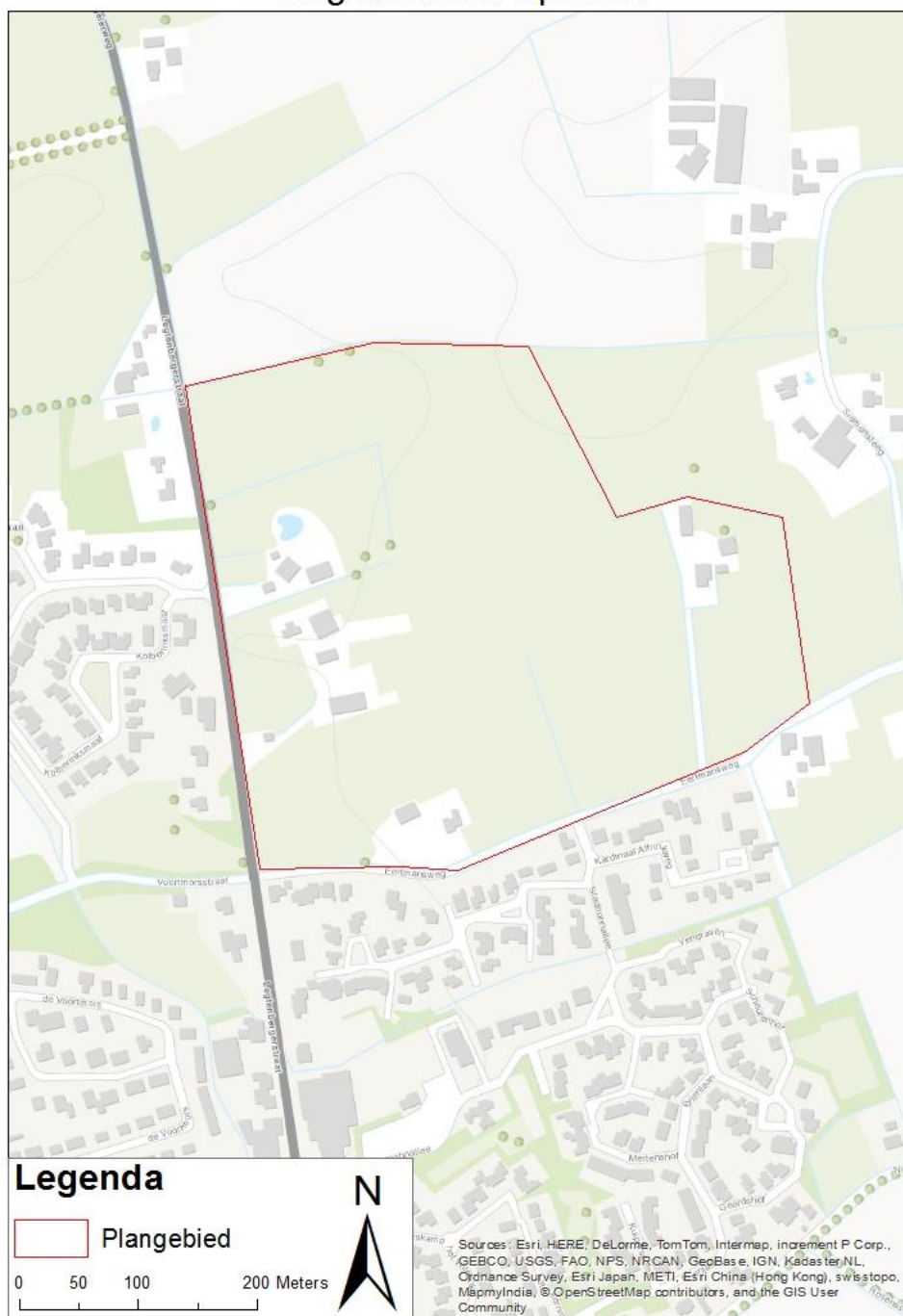
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Leeswijzer.....	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgestane ontwikkeling.....	6
3	NATUURWETGEVING	8
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten.....	8
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	10
3.3	Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur.....	11
3.4	Rode lijst.....	12
4	METHODE	13
4.1	Bureauonderzoek.....	13
4.2	Terreinbezoek.....	13
5	BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN	14
5.1	Planten.....	14
5.2	Zoogdieren.....	14
5.3	Vogels.....	18
5.4	Amfibieën en reptielen.....	20
5.5	Vissen.....	21
5.6	Beschermde soorten ongewervelden.....	21
6	CONCLUSIE EN VERVOLG	22
6.1	Licht beschermde soorten.....	22
6.2	Rekening houden met vogels.....	22
6.3	Uitvoerbaarheid van de plannen.....	22
6.4	Geldigheid onderzoek.....	23
	LITERATUURLIJST	25

Plangebied het Spikkert

Figuur 1. Ligging plangebied (bron Arc Gis Online)

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Dinkelland is voornemens een dorpsuitbreiding te realiseren aan de noordkant van Weerselo. Onderdeel van de uitbreiding betreft de bouw van een aantal woningen.

In verband met voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en –beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming. In het verleden zijn door Eelerwoude verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in- en rondom het plangebied, waarvan een deel inmiddels gedateerd is. Dit rapport betreft een actualisatie van het door Eelerwoude uitgevoerde onderzoek in 2012.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de huidige situatie en de voorgestane ontwikkeling. Op basis van deze informatie is voorliggende toets uitgevoerd. Hoofdstuk 3 geeft een beknopte beschrijving van de natuurwetgeving en –beleid. De gehanteerde methodiek is beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden, wat de effecten van de ontwikkeling op deze soorten zijn en of een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van hoofdstuk 2 en de conclusie in hoofdstuk 6.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gesitueerd aan de noordkant van Weerselo. De westzijde wordt begrensd door de Legtenbergerstraat, aan de zuidzijde door de Eertmansweg, de oostzijde van de begrenzing ligt tegen de huidige Siemertsteeg en de noordzijde wordt begrensd door de middensloot. Het plangebied kent een hoofdzakelijk agrarisch grondgebruik, bestaande uit gras- en bouwland. Bebouwing in het plangebied bestaan uit drie erven. Daarnaast is in een deel van het plangebied reeds gestart met bouwwerkzaamheden, hetgeen plaatsvindt aan de westzijde aan de Legtenbergerstraat. Beplanting concentreert zich voornamelijk rond de bestaande erven. Permanent watervoerende objecten behoudens de Middensloot die de noordgrens van het plangebied vormt ontbreken. Verlichting is voornamelijk aanwezig rond de bestaande bebouwing. In figuur 1 de begrenzing van het plangebied. Op pagina 7 een sfeerimpressie van het huidige plangebied.

2.2 Voorgestane ontwikkeling

De voorgestane ontwikkeling betreft de realisatie van een nieuwe woonwijk welke een ruime opzet kent. Het huidige plan wijkt enigszins af van de oorspronkelijke planvorming waarbij een groter aantal woningen werden gerealiseerd. De bestaande bebouwing, wordt daarbij ingepast in het geheel, waarbij ook de erfbeplanting gehandhaafd blijft. Aan de zuidkant van het plangebied, langs de Eertmansweg wordt een nieuwe groenstrook gerealiseerd welke bijdraagt aan de landschappelijke inpassing. Verlichting zal als gevolg van de toename aan bebouwing toenemen.

Figuur 2. Steerimpessie van het plangebied met van links naar rechts en van onder naar boven Foto 1: Noordgrens van het plangebied bij de Middensloot. Foto 2: Nieuw gerealiseerde bebouwing langs de Legtenbergerstraat. Foto 3: Bestaand erf langs de Eertmansweg. Foto 4: Bestaand erf aan de Siemertsteeg. Foto 5: Grondgebruik in het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit grasland. Foto 6: opgaande beplanting concentreert zich voornamelijk rond bestaande bebouwing.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

	Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
Niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
Soorten van tabel 1 Lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
Soorten van tabel 2 Middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragscode of Ontheffing	Gedragscode of Ontheffing
Vogels	Gedragscode (of Ontheffing)	Gedragscode (of Ontheffing)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragscode of Ontheffing	Ontheffing
Soorten van tabel 3 Zwaarste beschermingsregime Bijlage 1 AMvB Bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragscode of Ontheffing	Ontheffing

Figuur 3. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet

De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en holen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode. Figuur 3 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben verscheidene natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij zijn 2 soorten te onderscheiden:

- A. Natura 2000-gebieden
- B. Beschermde natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Beschermde Natuurmonumenten

Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen. De instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied zullen wel mede betrekking hebben op de waarden die beschermd werden door het Natuurmonument. In totaal blijven 63 Beschermde Natuurmonumenten bestaan.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen. Maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Gevolgen plangebied

In de nabijheid van het plangebied, op ongeveer 1.5 kilometer afstand ligt het Natura 2000- gebied de Lemselermaten. In 2012 is door Eelerwoude een voortoets opgesteld naar de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op dit gebied. De uitkomst van het onderzoek heeft uitgewezen dat geen verslechterend of significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000- gebied Lemselermaten optreedt. In de nieuwe planvorming is bovendien een lager aantal woningen voorzien, dan in de oorspronkelijke planvorming. Een nadere toetsing wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de EHS. Op enkele honderden meters van het plangebied is een zone begrensd als ONW gebied.. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Van afname van areaal is geen sprake,

tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het EHS-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Rode lijst

De Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. Een vermelding op een Rode Lijst geeft dus een indicatie over hoe het een soort vergaat, het is geen indicatie over de zeldzaamheid. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken. In totaal zijn 18 Rode Lijsten aanwezig waarop 3363 soorten zijn vermeld. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. Binnen deze rapportage wordt alleen ingegaan op soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet en worden Rode Lijst-soorten niet aangehaald.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een bestaande inventarisatiegegevens in 2014 en een actualiserend veldbezoek

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast is gebruik gemaakt van het uitgebreide, door Eelerwoude uitgevoerde natuuronderzoek in 2014 waarbij de flora en fauna in het plangebied uitgebreid in kaart is gebracht en gegevens van natuur en vogelwerkgroep de Grutto.

4.2 Terreinbezoek

Aanvullend op het bureauonderzoek is in 2015 een veldbezoek uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door B. R. Haamberg uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Dit betrof op 10 november 2015 bij 9°C, zwaar bewolkt en windkracht 2, waarbij aan de hand van de gebiedskarakteristiek een beeld wordt verkregen of het plangebied een functie vervult voor beschermde natuurwaarden.

5

BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Aangetroffen zijn soorten van voedselrijke en verstoorde milieu's waaronder gewone berenklaauw, rode en witte klaver, gewone brandnetel en akkerdistel. In de nabijheid van het plangebied is de licht (FF-tabel 1) beschermde soort de gewone dotterbloem aangetroffen (Eelerwoude 2014). Binnen het plangebied ontbreken waarnemingen van deze soort. Gelet op de bodemkundige omstandigheden en grondgebruik zijn zwaarder beschermde soorten niet in het plangebied te verwachten.

Effecten en advies

In het plangebied zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen, en gelet op de aanwezige standplaatsfactoren ook niet te verwachten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt voor beschermde flora niet noodzakelijk geacht.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In 2014 heeft Eelerwoude een gebiedsdekkende inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezige soortsaamenstelling, gebruik van het plangebied en de aantallen per soort. Tijdens het onderzoek zijn rond Weerselo de volgende soorten vastgesteld: Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en franjestaart. (Eelerwoude, 2014).

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Uit het onderzoek (Eelerwoude, 2014) is naar voren gekomen dat binnen het plangebied een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is in een woning aan noordkant van de Eertmansweg, vermoedelijke gaat het daarbij om een zomer/paar verblijfplaats van enkele exemplaren. Aan de zuidkant van de Eertmansweg zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen, waarvan één een functie als kraamverblijfplaats heeft voor naar schatting enige tientallen vrouwtjes met jongen. Hier is eveneens een zomer/paar verblijfplaats aanwezig met overeenkomstige aantallen vleermuizen. Verblijfplaatsen van overige soorten zijn niet vastgesteld.

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Uit het onderzoek uit 2014 blijkt dat het plangebied een geringe functie heeft als foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens de verschillende veldrondes zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen en een enkele laatvlieger aangetroffen.. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals houtsingels om zicht langs te verplaatsen. De aanwezige beplanting langs de Eertmansweg heeft een functie als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. Gedurende het veldonderzoek in 2014 werd de vliegroute door enige tientallen gewone dwergvleermuizen gebruikt.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Negatieve effecten op de aanwezige verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis worden niet verwacht, omdat de bestaande bebouwing wordt ingepast in de planvorming. De functionaliteit van de verblijfplaats blijft behouden in de toekomstige situatie. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in gebieden aangrenzend aan het plangebied worden niet verwacht. De aanleg van een groene zone langs de Eertmansweg biedt juist mogelijkheden voor het creëren van een gunstiger vliegroute dan nu aanwezig is. Gelet op de het geringe gebruik van het plangebied als foerageergebied leidt de voorgenomen ontwikkeling niet tot negatieve effecten op de functionele leefomgeving van de gewone dwergvleermuis. Verwacht wordt dat in de toekomstige situatie voldoende kwalitatief hoogwaardig foerageergebied aanwezig blijft. Naar verwachting neemt de hoeveelheid verlichting wel toe als gevolg van voorgenomen ontwikkeling. Hoewel de gewone dwergvleermuis niet erg gevoelig is voor lichtverstoring is het belangrijk dat, met name langs de bestaande vliegroute de hoeveelheid verlichting niet verder toeneemt en dat tot op heden onverlichte delen langs deze route onverlicht blijven (zie kader). Dit kan worden bewerkstelligd door het nemen van de volgende maatregelen:

- niet uitstralende armaturen (zie figuur);
- plaatsen van afschermdende beplanting;
- voorkom verlichting van boomkronen;
- tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan).

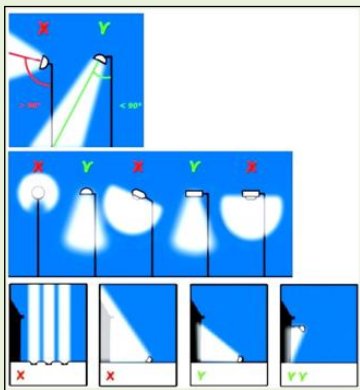
Kader - Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals watervleermuis, en er zijn soorten die rond lantaampalen jagen, zoals rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen,

vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur (zie figuur 4);
- toepassen van vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige UV-vrije ledlampen)
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Figuur 4 Voorbeelden om verstrooiing te voorkomen

Negatieve effecten op vleermuizen worden niet verwacht mits, rekening wordt gehouden met het aanbrengen van verlichting langs de vliegroute langs de Eertmansweg.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk, mits rekening wordt gehouden met verlichting.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Het is aannemelijk dat het plangebied en de nabije omgeving onderdeel uitmaakt van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren waaronder egel, konijn, haas, vos, ree, kleine marterachtigen, mol en algemene (spits) muizensoorten, allen tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet.

In de omgeving is eveneens het voorkomen bekend van de eekhoorn en steenmarter (FF-tabel 2) en de Veldspitsmuis (FF-tabel 3). Naar verwachting maakt het plangebied onderdeel uit van het leefgebied van de steenmarter. Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen sporen aangetroffen van de eekhoorn en steenmarter, aanwijzingen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen ontbreken. Bovendien zijn beide soorten in 2014 tijdens het veldonderzoek evenmin in het plangebied vastgesteld. In 2014 heeft binnen het plangebied uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar het concreet voorkomen van de veldspitsmuis. Tijdens dit onderzoek, dat met behulp van longworth muizenvallen is uitgevoerd is de soort niet aangetroffen (Eelerwoude, 2014).

Aanwezigheid van de soort binnen het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten,

op basis van het uitgevoerde onderzoek. Tevens is het aanwezige biotoop ongunstig voor de soort, met name vanwege het ontbreken van landschapselementen waaronder houtwallen en singels, is er onvoldoende dekking aanwezig in het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Aanwijzingen voor de aanwezigheid van zwaarder beschermde zoogdieren (eekhoorn, steenmarter en veldspitsmuis) ontbreken. Op basis van het in 2014 uitgevoerde veldonderzoek kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat het plangebied een functie heeft voor eekhoorn, steenmarter en veldspitsmuis.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Flora- en faunawet. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Overige broedvogels

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van het stedelijk gebied en (kleinschalig) agrarisch cultuurlandschap. Tijdens het veldbezoek zijn pimpelmees, koolmees, roodborst, merel en vink aangetroffen. Tijdens het onderzoek uitgevoerd in 2014 zijn onder meer territoria vastgesteld van boomkruiper, boomklever, braamsluiper, groene specht kneu, putter en ringmus.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van vogels die behoren tot de zogenaamde "jaarrondsoorten", waarvan de vaste rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd zijn is de huismus vastgesteld. De soort is in lage dichtheden op de verschillende erven in het plangebied vastgesteld, met name langs de

zuidkant van het plangebied ter hoogte van de Eertmansweg. Overige soorten met een jaarrond beschermde status zijn niet vastgesteld tijdens het veldbezoek. Aanwijzingen voor de aanwezigheid ontbreken eveneens in het uitgevoerde onderzoek in 2014 en op basis van gegevens van (weidevogelwerkgroep de Grutto).

Wel komen op in op omliggende erven in de ruimtere omgeving verschillende broedparen steenuil en kerkuil voor. Gezien waarnemingen en de afstand tot het plangebied maakt het plangebied slecht zeer beperkt deel uit van het foerageergebied van deze soorten.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nestlocaties het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. De huismus valt onder deze bescherming. Negatieve effecten op de huismus kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten omdat de bestaande bebouwing wordt ingepast in de voorgenomen ontwikkeling. De functionaliteit van de verblijfplaatsen blijft in de toekomstige situatie behouden. Aangenomen mag worden dat met de ontwikkeling en aanleg van de nieuwe woningen op termijn juist meer geschikt leefgebied ontstaat omdat de hoeveelheid opgaand groen en het potentiële aanbod aan verblijfplaatsen zal toenemen.

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Geadviseerd wordt om de nieuwe woningen geschikt te maken voor huismussen. Dit kan door bijvoorbeeld vogelvides te realiseren in de nieuwbouw woningen. Het aanbrengen van zgn. 'vogelvides' in de nieuwbouw is een maatregel die op een aantal plaatsen al met succes is toegepast. Essentieel is ook dat in de omgeving van de nestlocaties voldoende dekking aanwezig is in de vorm van dichte bosschages met voldoende voedsel.

Figuur 5 Voorbeeld van een vogelvide voor de huismus (Bron: Vogelbescherming, Nederland).

Conclusie: Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. Mogelijk wordt de Middensloot welke de noordgrens van het plangebied vormt ook door een deel van deze soorten gebruikt als voortplantingswater. In de ruime omgeving rond het plangebied is een waarneming bekend van zwaar beschermde poelkikker (FF-tabel 3). Waarnemingen van de soort ontbreken in het plangebied. Gelet op het aanwezige biotoop is de soort ook niet te verwachten.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in de directe nabijheid van het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor amfibieën en reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Vissen

Voorkomen en functie

In het plangebied en omgeving zijn waarnemingen bekend van beschermde vissoorten Eelerwoude 2014. Negatieve effecten kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde vissen verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde vissen niet noodzakelijk. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

5.6 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermde soorten ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde soorten ongewervelden verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) noodzakelijk geacht. Beschermde (Flora- en faunawet) soorten worden wel verwacht.

Op basis van deze quickscan en het veldonderzoek in 2014 wordt geconstateerd dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van een aantal beschermde soorten. Het betreft enkele lichtbeschermde zoogdieren en amfibieën, vleermuizen, algemene broedvogels en huismus. Negatieve effecten op zwaar beschermde soorten zijn uit te sluiten omdat voorgenomen ontwikkeling geen negatieve effect heeft op de functionele leefomgeving van de huismus en vleermuizen, mits voor laatstgenoemde soortgroep rekening gehouden wordt met de verlichting.

6.1 Licht beschermde soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

6.2 Rekening houden met vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

6.3 Uitvoerbaarheid van de plannen

Wanneer er sprake is van een bestemmingsplan procedure moet aannemelijk gemaakt worden dat de plannen uitvoerbaar zijn. Mits rekening gehouden wordt met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten aan de orde. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

6.4 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):
“ Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Tabel 1 Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Leefgebied (mogelijk)voortplantingsbiotoop	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Verblijfplaats	Geen	Nee, mits	Rekening houden met verlichting
V	Vogels	Broedlocatie	Mogelijke verstoring	Nee, mits	Werzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
Vjaarrond	Huismus	Broedlocatie	Geen	Nee	Zorgplicht

LITERATUURLIJST

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Eelerwoude (2014). *Flora & Faunaonderzoek Weerselo (in publicatie)*
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl

- www.ravon.nl

- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl